

Obsah čísla:

Mlok.....	1
Jak žijeme: sestra Marie Susová.....	2
Casino nemusí být jenom hráčské doupě.....	4
Sborová sestra (včera, dnes a zítra).....	7
Poslední večerní úvaha na konci alpského pobytu....	8
Z uplynulých týdnů.....	10
Kalendář na září 2025.....	12

Mlok

Na tábor s dětmi jezdíme už několik let na stejné místo – do staré evangelické školy v Křížlicích. Dům, který mnoho let slouží jako základna nejrozličnějším táborům, mládežnickým pobytům, vikářským kurzům nebo školním výletům, stojí kousek pod kostelem, svrchu chráněný kamenným tarasem. Před domem je v zemi zapuštěné betonové víko skruže. Je v něm díra, překrytá velkým kusem dřeva. V díře pod dřevem bydlí mlok. Mlok skvrnitý. Táborníci se na něj každý rok chodí dívat, protože takový mlok, to se hned tak nevidí.

Letos do mločího obydlí jako první nakouknul Vilda T., jeden z nejzapálenějších mlokových fanoušků. Pospíchal ke dřevu nad dírou, jen co vystoupil z auta.

Mlok nikde. Že by se odstěhoval?

Sledovala jsem, co mločí nepřítomnost s nadšeným pozorovatelem udělá, těšil se. Bylo znát, že je mu to líto. Mlok ke Křížlicím patří. Po chvíli už ale táborník nenaplněné očekávání hodil za hlavu a s úsměvem dělal srandičky s ostatními.

Drobníčka. Tak podobným situacím říkávám. Drobnost, která mě na něco upozorní.

Nad prázdnou mločí skryší jsem se na chvíli zamyslela nad tím, jak na různá nenaplněná očekávání či přerušené tradice reaguju já sama. Někdy pro ně svěsím koutky na dost dlouho, přiznávám, na rozdíl od devítiletého kluka. Zkusím se od něj něco naučit.

Až se vrátíme z tábora, prakticky okamžitě vypukne září a s ním i pravidelná setkání ve sboru v týdnu, začne další sezóna, jak říkávám, ovlivněna tátovým divadelnickým slovníkem. Bude jiná než ty předchozí, budeme se v ní seznamovat s novou sborovou sestrou a ona se svou novou rolí, budeme si zvykat na jinou organizaci farářské práce, budeme zřejmě potřebovat lečjaké ochotné lidi, kteří zastoupí, vypomohou, zaskočí. Může se stát, že někam nakoukneme s očekáváním mloka a ono nic... Přála bych si, aby nám to nevzalo radost z toho, co se dít bude, byť třeba jinak, než jsme byli zvyklí.

Saša Jacobea

Jak žijeme: sestra Marie Susová

Koncem července oslavila sestra Susová krásné kulaté životní jubileum. Náš rozhovor jsme uskutečnily z časových důvodů ještě před jejími narozeninami prostřednictvím e-mailu, poté jsme ho ještě dolad'ovaly v neděli po bohoslužbách v kostele.

Zanedlouho oslavíš své krásné kulaté narozeniny. Už víš, jak je budeš slavit a jsi vůbec slavící typ?

Ano, už brzy oslavím osmdesátiny. To je hodně kulaté číslo, napovídá, že jsem v poslední fázi života a musím přemýšlet o posledních věcech a o tom, co je důležité a podstatné.

Nejsem zrovna slavící typ, mám nejraději obyčejné dny, teď jsem ale dostala asi nejlepší dáreček od vnoučat. Shodla se na tom, že babičku chtějí oslavit a zvou k tomu celou širokou rodinu najednou. Jsem jim za to moc vděčná, protože všechno, co

rodinu tmelí, společné zážitky a společenství je dobré pěstovat a zdá se mi to být velmi smysluplné!

Narodila ses dva měsíce a něco po válce. Jaké jsou Tvoje první vzpomínky na poválečnou dobu a v jakém prostředí jsi vyrůstala?

Narodila jsem se po té strašné válce, všechno bylo nejisté a byl velký nedostatek. Rodiče nebyli nejmladší, měli už jednu dceru o sedm let starší a asi jsem pro ně znamenala zátěž v tom těžkém čase. Nebyli věřící, nebo možná trochu ano, protože mě posílali do nedělní školy do sboru Československé církve husitské, kde mě také nechali pokřtít.

Kam jsi začala chodit do školy a Tvoje další studium?

Bydleli jsme na Vinohradech v pěkném bytě činžovního domu a do školy jsem chodila do Kladské ulice, dnes je to myslím žádaná jazyková škola. Když jsem vycházela z osmé třídy, byl můj tatínek ve vězení z politických důvodů a to pro mě znamenalo jisté problémy, známé tehdy všeobecně.

Chtěla jsem jít na střední školu, ale dostala jsem se jen do učení na zahradnici. Musela jsem se s tím smířovat, nikdy jsme neměli zahrádku a nevěděla jsem, co to obnáší. Tak je pochopitelné, že mě to moc nebavilo a lásku k zahradničení jsem poznala až na své – na naší zahrádce u domu. Po učení jsem se přece jen dostala na zahradnickou střední školu.

Jaký byl Tvůj další život?

Po maturitě jsem už měla za sebou dlouhou známost se Zdeňkem a už brzy jsme se chtěli vzít, svatba byla dva dny po jeho promoci. Za rok – pokud se toho dožijeme – budeme slavit 60 let společného života, tedy brilantovou svatbu! Tak jsem zvědavá, jestli a s čím přijdou naše milá vnoučata.

Před svatbou jsme se shodli, že chceme být členy stejné církve, a oba jsme byli ochotni přestoupit k tomu druhému. Rozhodli jsme se pro tuto naši milou církev Českobratrskou evangelickou a já jsem do ní přestoupila. Oddával nás bratr Jan Čapek, tehdy velmi mladý čerstvý farář. Jsem spíš introvert a pamatuji se, že jsem chápala víru jako osobní věc mezi mnou a Pánem Bohem a společenství pro mě nebylo tak důležité. To je dnes jiné, velmi si vážím toho společenství v našem sboru, je pro mě důležité a jsem za ně vděčná.

Celým našim společným životem se táhne problém s bydlením, to by bylo dlouhé povídání, však to mnozí znáte... V tu dobu bylo pro mě podstatné, když jsem se dozvěděla z jednoho samizdatu o Římském klubu. Skupina vědců si tehdy uvědomila, že tu musí být nějaké meze

růstu. Byla to taková první vlaštovka a od té doby začíná být důležitá ekologie a environmentalistika, aspoň tak to vidím. To nás velmi ovlivnilo, proto jsme chtěli mít dům s velkou zahradou a žít se jako samozásobitelé. Byl to trochu šílený program a veliký idealismus, ale několik let nám to vydrželo.

Teď jste oba s manželem v důchodu. Jak trávíte volný čas? Ráda pracuješ na zahrádce?

Z výsledku našeho mnohého budování dnes máme výhodu, že bydlíme ve svém domečku, je sice hodně malý, ale máme to ve Středoklukách rádi a bez zahrádky bych asi nebyla tak spokojená, je to můj prostý život. Čím jsem starší, tím víc obdivuji přírodu, její krásu a dokonalost, je úžasná!

A něco závěrem?

Modlím se s Exupérym: „Neprosím o zázrak, Pane, ale o sílu pro všední život. Nauč mě umění malých kroků“ ...

Moc děkuji za krásně napsaná slova

Ptala se: Naděžda Sleziaková

Casino nemusí být jenom hráčské doupě

Magdalena Jadwiga Härtelová (1991) maturovala na Arcibiskupském gymnáziu v Praze, studovala na Filozofické fakultě UK bakalářský obor Dějiny výtvarného umění, v magisterském studiu na California College of the Arts v San Francisku pak obor Kurátorství výstav. Od roku 2017 žije a působí v Berlíně.

Už skoro rok funguje v Berlíně projekt Casino. Chtěla bych se, Madlenko, zeptat, co je to za projekt...

Jmenuje se to Casino for Social Medicine, tedy Casino sociálně angažované medicíny. Když mluvíme o sociální medicíně, myslíme tím znovu nacházet schopnost, jak si lidé vzájemně můžou pomáhat. Pomáhat si z různých nesnází – což právě v této době, ve společnosti, která je rozdělená, je velmi důležité. Žijeme ve zvláštním historickém momentu, kdy je ve světě hodně bezpráví, hodně válek – ale zároveň my v Evropě se máme pořád docela dobře. Ale všichni tak trochu čekáme, kdy se i k nám dostane krize. Je třeba si znovu připomínat solidaritu a ptát se na to, jak může vypadat pomoc lidem, bližním.

Přestali jsme věřit tomu, že můžeme sami něco změnit, že si dokážeme sami pomoci. Ale lidé sami můžou změnit život sobě i těm okolo sebe – těm, které znají, i těm, které neznají. Nečekat, až nám nějaká instituce

sdělí pravidla, jak a co máme dělat. Sami hledejme cesty.

Proč se projekt jmenuje Casino?

Protože je to v prostoru bývalého casina.

Kdo přišel s myšlenkou tohoto projektu? Existuje někde něco podobného? Kdo stál u zrodu berlínského Casina?

Je to kolektivní projekt. Na začátku nás bylo několik, také já se svou dlouhodobou spolupracovnicí Cassie Thorton, se kterou jsme pracovaly od r. 2020 na projektu The Hologram. Dělalý jsme různé sociálně angažované projekty v Berlíně i po světě. Některé z nich se zabývaly zdravím v rozšířeném slova smyslu – tedy nejen fyzickým, ale také společenským a mentálním - a také tím, jak bychom si navzájem mohli pomoci je udržet v době, která není lidem příliš nakloněna. Já jsem pak poznala na nějaké básnické performanci, kterou jsem dělala, majitelku domu; ta mi nabídla v květnu 2024, jestli bych nechtěla převzít prostor po končící kavárně. Sama jsem do toho jít nechtěla, ale dohodli jsme se s přáteli a otevřeli Casino v říjnu 2024.

Jsou tu vlastně dvě takové největší inspirace. Jednou z nich je Hologram, projekt, který běží od roku 2016 a ve kterém jsem se posledních pět let angažovala. To je vlastně protokol o tom, jak si navzájem vytvářet podporu. A ta druhá, to jsou kavárny v Irsku poskytující podporu v mentálních krizích. Přes Hologram jsem se začala hodně zabývat aktivismem ohledně zdraví v holistickém pojetí. Touto cestou jsem potkala jednoho pána z Irska z Galway, který se angažuje v podpoře mentálního zdraví. Hlavně těch lidí, kteří kvůli svým mentálním problémům byli hospitalizováni, častokrát proti své vůli. On se proti tomu snaží bojovat a poukazuje na to, že hlavní problém není individuální, totiž že by člověk s mentálními problémy byl špatný sám o sobě, ale že špatného z něj dělají právě společenské tlaky. Když má třeba někdo depresi, to, jak se rozvine, záleží na tom, jestli ten člověk má dobré zaměstnání, jestli má kamarády, nebo je izolovaný, jestli má vzdělání a peníze, díky kterým má přístup k terapii apod. Byl totiž přesvědčen, že všechny takové ty instituce - nemocnice, ústavy..... tento stav spíš zhoršují. Když takové pacienty z nemocnice, z ústavu po léčbě propustí, nemají se často kam vrátit, nebo zatím přišli o práci... a šance na zlepšení je nízká. Navíc třeba ne všichni doktorům věří. Takže onen pán z Irska vyvinul síť kaváren, nazval je „kavárny proti odcizení“ (jednoho od druhého). Může tam přijít kdokoli. Personál kaváren má speciální školení a když někdo přijde a řekne, že by potřeboval pomoci, „obsluha“

si s ním sedne ke stolku a třeba tři hodiny rozebírají problém nad čajem nebo nad kávou. Povídají si tak dlouho, jak je potřeba. Zatímco doktor v nabitém dni má na pacienta třeba jen deset minut, aby mu předepsal prášky, a už nemá čas, aby pacienta dlouze vyslechl.

Jak vypadá běžný provoz Casina? Co všechno se tam pořádá?

Máme otevřeno od středy do soboty a celý projekt stojí na dobrovolnické, neplacené práci. Dobrovolníci jsou za barem, dobrovolníci organizují různé eventy, dobrovolníci dělají další provozní věci.... Většinou to vypadá tak, že přes den jsou kromě „barmanů“ přítomni jeden dva dobrovolníci, kteří chtějí tím, co umí a znají, ostatním nějak pomoci. Například je to někdo, kdo hovoří německy, anglicky a arabsky a jednou za měsíc je třeba dvě hodiny k dispozici těm, kdo potřebují pomoci s papíry – s doklady, vízy. Pro někoho, kdo umí jen arabsky, je podání žádosti nepřekonatelný problém. Já tam bývám s jednou kamarádkou a máme bezplatný program zdravotní péče. Pomáhají tam i lékaři, se kterými je možné probrat svůj problém nad kávou, chodí i akupunkturista, terapeuti (i třeba arteterapeut), právníci...

Večer míváme různé akce: koncerty, přednášky, diskuse, často je to namíchané - snažíme se spojit vždy věc praktickou s estetickou.

Jak je to s lidmi, co přicházejí, protože hledají pomoc?

Důležité je, že lidé jsou často odcizení a neumí se zapojit do toho, co se děje kolem. A my se snažíme je to naučit. Skoro pokaždé, když mám službu „za barem“, přijde někdo a začne mi vyprávět svůj životní příběh a s čím zápasí. A já řeknu: Aha, tak ty bys potřeboval pomoc. A já mám jednoho kamaráda, který ví, kde sehnat zadarmo terapeuta, seznámím tě s ním.

Nebo: Ty říkáš, že rád plaveš. Jedna má kamarádka taky ráda plave. Tak já ti na ni dám číslo a ona ti poradí, kam si zajít.

Zdá se, že to jsou malé věci, ale spoustě lidí to pomůže změnit život.

A když se někdo naopak cítí na to, že by vám chtěl pomáhat, jak se k vám může přidat?

My máme členský program: jedna z těch možností je stát se členem týmu „za barem“ – k tomu je třeba výcvik, školení, nejen umět otevřít láhev, ale umět naslouchat a poradit. Vychází to tak na dvě dobrovolnické „šichty“ za barem měsíčně. Zakládáme si ale na tom, že člověk k nám může přijít a nic si nedat, jen tak si sednout ke stolečku (máme tam zdarma wifi) a dělat si své věci.

Slyšela jsem, že vám lidé sami nabízejí pomoc ve svém oboru...

Jsou to např. lékaři, kteří mají někde ordinaci a mají spoustu práce, ale k nám chodí 1 – 2x za měsíc zdarma pomáhat. Některé jsme sami oslovili, ale třeba jeden si u nás dal kafe úplně náhodou a pak se ptal, jak to u nás chodí, a sám se nabídl, že u nás bude dobrovolnický pomáhat, protože o to v medicíně jde.

Pomoc přichází často i od těch, kdo si původně pro pomoc přišli: třeba někdo přijde do Casina za pomoci a za čas se najednou vyjádří, že je expert na webovky a že i on by rád nějak pomáhal a dá k dispozici tuhle svou dovednost.

Ví se o vás ale už nejen v Berlíně...

Občas se stane, že jedu někam za hranice a někdo mi začne povídat, jestli znám v Berlíně projekt Casino for Social Medicine. Nebo se nám ozve někdo ze zahraničí, že Berlínem projíždí a jestli by u nás mohl mít přednášku. Jednou k nám přišli dva lidé, měla jsem zrovna službu, a vyptávali se anglicky, jak to u nás funguje, že by něco podobného chtěli založit v Praze. Tak jsem jim řekla, že jsem Češka a že to můžeme doprobrat už česky.

Casino se vzájemnou pomocí mezi lidmi mi připomíná principy, na kterých fungovaly prvé křesťanské sbory...

Většina z nás chce být potřebná. Vytvořit příležitosti, kdy někdo může být pro jiné potřebný, to je důležité. Je strašně potřeba, abychom začali sami - nespolehat na to, že za nás někdo něco vyřeší. My můžeme měnit svět, svět jsou lidi kolem nás. Začít sám u sebe, ve své komunitě, a jít s tím ven, mezi lidi.

Děkuji za inspirativní rozhovor!

(láh)

Sborová sestra (včera, dnes a zítra)

Náš sbor prochází postupně celou řadou změn v obsazení většiny důležitých funkcí či pozic – v listopadu 2024 jsme zvolili polovinu staršovstva, přišly nové tváře, máme nového kurátora. S přelomem kalendářního roku došlo na předávání štafety v oblasti správy sborových financí, kde ještě ke změně dojde – od září bude správcem sborových financí nově Libor Jílek. S koncem léta ukončí své působení ve sboru farářský tandem a sbor bude nadále pokračovat s jednou farářkou. To všechno v průběhu dvou sezón? Ano. Je toho dost.

Vedle všech již zmíněných obměn dojde na sklonku léta i ke změně obsazení sborové sestry. Z hlediska sboru je to změna velká a důležitá, proto ji zmiňujeme i v Souterrainu.

Cynikové říkají, že každý člověk je nahraditelný. Podle mě nemají pravdu a je tomu právě naopak – žádného člověka nelze zastoupit či nahradit beze zbytku. Tím spíše člověka, jako je Martina Študentová, tedy člověka neutuchajících nápadů, člověka podporujícího, člověka s citem pro trápení druhých, člověka s velkým smyslem pro humor a legrácky, člověka, který umí tvořit dobrou atmosféru a vztahy... Proto by bylo nepředložené očekávat, že nová sborová sestra, Markéta Petříčková, jednoduše „obuje Martininy boty“. A také proto, že rozsah a náplň práce sborové sestry se v uplynulých letech postupně vyvíjely a proměňovaly.

S Markétou se staršovstvo zatím dohodlo na roční spolupráci v rozsahu 5 hodin týdně, jejím úkolem nebude pastorační činnost, ale především řada menších praktických činností, což by měly ulevit „kancelářským“ povinnostem farářky. Sborová sestra bude nadále připravovat a rozesílat ohlášky, pečovat o nástěnku a rozpis kávové a květinové služby i služeb při bohoslužbách nebo sborové online kalendáře.

S výše uvedenými změnami souvisí také prosba, abyste se pokusili svoje dotazy a náměty směřovat na osoby zodpovědné za příslušné oblasti života sboru. Pro snazší přehled připravíme jejich soupis v průběhu září na nástěnku. Děkujeme za pochopení.

za staršovstvo Saša Jacobea

Poslední večerní úvaha na konci alpského pobytu

Pan Kaplan (co má třídu stále rád) řekl o svém bratru: „Má vynikající paměť, jenže zapomíná.“ Tak to mám i já, proto bych si teď na konci pobytu chtěl s vámi všemi připomenout, co jsme mohli během společného týdne při různých setkáních zaslechnout.

Slyšeli jsme o odvaze, statečnosti i nestatečnosti. Myslím, že kousek obojího jsme někdy zažili. Možná je někdy odvaha si přiznat, že na něco nemám. Existuje i odvaha k pokoře... Protiklady začaly už první den.

Pokračovaly i o nedělních bohoslužbách. V prostředí živlů jako horský vzduch a alpské vody jsme přemýšleli o ohni. A ve zprávě o pokušení na poušti jsme slyšeli o pokušiteli i lákavosti instantních řešení.

Ráno jsme poslouchali o tom, jak teenager v čase biřmování došel díky dobrým otázkám ke stejnému závěru, jako Albert Schweitzer: „Modlitba nemění svět, ale mění lidi a ti pak mění svět.“

Slyšeli jsme o Marii a Martě. Nemusíme volit mezi jednou a druhou, kus té i oné máme každý v sobě, myslím. Ale jak poznat, kdy je čas sedět a poslouchat a kdy se zvednout a pracovat?

Anebo jsme jindy slyšeli: „Hle, otevřel jsem dveře a nikdo je nemůže zavřít.“ - Marek Vácha však zdůrazňuje, ty naše dveře k Bohu (a lidem) se otevírají ven, od nás. Znáte určitě obraz Ježíše stojícího přede dveřmi, které nemají zvenčí kliku.

Slyšeli jsem Františkovu píseň a zpívali o tom, jak „Cesty se klikatí...“ - Jak nezabloudit?

Poslouchali jsme o vztahu lidí a zvířat. A zase: Na jedné straně čteme, že Ježíš s lidmi jedl ryby i beránka, ale zároveň i to, že nám dal Bůh svět na starost a i zvířata jsou jeho stvořením. Co s tím?

I o životě jako cestě po úzkém mostě jsme slyšeli. A o potřebné odvaze k jeho přejití.

A pak jsme mohli zaslechnout ujištění, že se nemáme bát, protože má Pán Bůh přichystané pro nás všechny bezpečný příbytek. Ale zrovna v těchto dnech to není snadné. Nebát se, když máme někoho rádi...

Vánoční zvěst zazněla uprostřed léta. A také těžko představitelná situace, kdy nám jde i rozbouřených časech Kristus naproti.

Slyšeli jsme i o horách, které nás mohou spolu s vírou spojovaly.

Ze všeho toho slyšeného mi vyplývají samé protiklady. I z viděného a procíťovaného: Krása hor, stvoření a pak starost o malého Samuela. Ale i radost ze společně stráveného času.

Každé setkání končilo modlitbou. Jakou modlitbu na konec?

„Pane Bože, chválíme Tě, to určitě. Děkujeme za vše dobré.

Ale za co máme prosit?

Ve světle celého týdne Tě chci dobrý Pane Bože za sebe (a snad i za další z nás) prosit v první řadě o moudrost. Abych poznal, kam jít, co udělat či říci. A o sílu k tomu všemu. Amen.

Hanuš Härtel

Z uplynulých týdnů

Originální dárek mládeže na posledním setkání
s Majdou - upěčeno u Petříčkových

Farářky na opičí dráze

Rakousko 2025

Kalendář na září 2025

Bohoslužby 9:30	7. 9. VP	Saša Jacobea, s dětmi (zahájení ŠR)
odkaz na on-line	14. 9.	Lydie Härtelová
vysílání najdete zde:	21. 9.	Saša Jacobea
dejvice.evangelnet.cz	28. 9.	Saša Jacobea
/line-vysilani	5. 10. VP	Saša Jacobea nebo host

Přímý odkaz na YouTube kanál ČCE Praha – Dejvice:
youtube.com/channel/UCw6RIL-UOfsQl2tI8Ik-Fw

Mládež (13+)	čtvrtek v 18:30 – 20:00 pravidelně od 11. 9.
Konfirmandi	neděle 21. 9. po bohoslužbách (informace a přihlašování u Saši Jacobea)
Nejmenší děti + rodiče	čtvrtek 15. 5. v 9:30 – 11:30
X-cátníci	úterý 9. 9. v 19:00, dále 2. úterý v měsíci, téma: „Zážitky z léta“ (info: Martin Volný, martinvolny@seznam.cz)
Naši pěvci	středa 18:30 – 20:30 pravidelně od 10. 9.
Zpívání	pátek 26. 9. dopoledne
Diakonie Stodůlky	
Obcování	pondělí 22. 9. v 19:00, dále dle domluvy (info: Andrea Bohatová, andrea@ablingua.cz)
Biblická hodina	úterý v 15:30 – 16:30 od 9. 9.
Klub poznávání	čtvrtek 11. 9. v 9.30, dále 2. čtvrtek v měsíci
Staršovstvo	čtvrtek 4. 9. v 19:00, dále 1. čtvrtek v měsíci
Ostatní	19. 9. chlebový workshop 20. 9. Zažít město jinak, Uralská 3. – 5. 10. Sjezd (nejen) evangelické mládeže, Teplice 5. 10. ordinace nový kazatelek a kazatelů, Martin ve zdi v 15:00

**Uzávěrka příštího čísla Souterrainu
je v neděli 21. 9. 2025. Číslo vyjde 28. 9. 2025.**

SOUTERRAIN - sborový zpravodaj. Založen v Dejvicích v dubnu 1992. Až na výjimky vychází pravidelně poslední neděli předcházejícího měsíce. Adresa redakce: Mgr. Eva Henychová, Radčína 12, 161 00 Praha 6 – Liboc, tel.: 730 196 658 (večer), henychova@atlas.cz
 Adresa sboru: Farní sbor ČCE v Praze - Dejvicích, Dr. Z. Wintra 15, 160 00 Praha 6, tel.: 737 517 413 (Saša Jacobea), tel.: 739 246 347 (Markéta Petříčková, sborová sestra), <http://dejvice.evangelnet.cz>, dejvice@evangelnet.cz

Bankovní spojení: č. ú. 2400319773/2010, var. symboly: **salár** =101, Jeronýmova jednota =102, personální fond=103